

מי מעוניין בבניילת

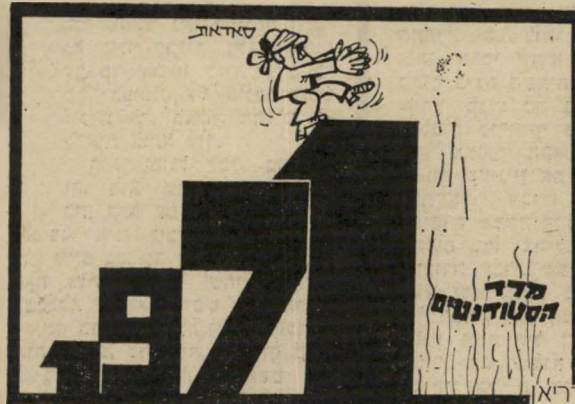
סאדאאת?

אם, לעומת זאת, מאמינים האמריקאים שאחרי אל-סאדאאת תבוא ממשלה יותר פרו-סובייטית, יש לצפות להגברת ההחזק האמריקאי על ישראל כבר עתה, כדי להציל את אל-סאדאאת.

החשבון הישראלי

בירושלים לא נכנסו לעובייהקורה של מאורעות קאהיר, מעבר להתנצחות מופשטת בין פרשנים מיקצועיים. בממ"שלה אין מוסד המסוגל לתת הערכות מצב רציניות על הנעשה בעולם הערבי, ולהציע הצעות הנובעות מהן. את ממשלת גולדה מאיר זה גם לא כליך עיניין. דווקא בשבוע זה מצאה גולדה מאיר לנכון לחזור על קביעתה, שישראל לא תחזור לגבול הקודם בשום מקום — כלומר, שהיא דורשת שינוי כל גבולותיה עם העולם הערבי. הסיכוי שאי-סאדאאת יפול לא הכהילי איש בחו"גני הממשלה. להיפך: הכל קיוו בחשאי לתקופה של תהוויתוהו למצריים, שתביא לישראל דחייה נוספת שזי כל ההכרעות.

כנגד גישה זו, שאינה רוצה אלא להרוויח זמן כדי לבצר את הכיבוש, היתה גישה אחרת. עכשיו הוא הזמן הנוה ביותר לעשות ויתור רים של ממש, להיכנס למשאומתן מעשי להשגת הסדר כולל. כי אל-סאדאאת זקוק להסדר כזה, הציבור המצרי מוכן לו, עדיין

אל-סאדאאת
? אר

אין לחץ של המעצמות, וניתן עתה להשיג את התנאים הטובים ביותר. כל זה עלול להשתנות תוך כמה חודשים, אחרי שהנשיא ניכסון יבקר במוסקבה ובפיקינג. יגיע להסדר גלובאלי, וכנראה גם יבחר מחדש לנשיא. גישה זו לא מצאה זה אחיזה בחוגי צמרת השינוי טון, כי תנאי בליעבור למשאומתן משמעותית על הסדר, הוא נכונות עקרונתית של ישראל לחזור, פחות או יותר, לגבולות הקודמים, תמורת הכרה, שיום וערכות-ביטחון.

התוויה הישראלית היחידה, שתביא לפעילות מחודשת בש"בעות הקרובים, היא בגיזרה הרבה יותר צרה ופחות משמעותית. בפגישתה עם הנשיא ניכסון, הבטיחה גולדה לזון מגוססות תיה הנוקשות ביותר לגבי ההסדר החלקי, תמורת נשק.

קלף לבחירות

גולדה הבטיחה לניכסון תוויה שפירושה: ויתור על שיט ישראל בתעלה עד להסדר הכולל, נסיגה מן התעלה, והסכמה שזה יהיה להלכה רק הסדר חלקי, וצעד לקראת ההסדר הכולל. אולם היא לא הסכימה לחצייה כלשהי של כוחות מצריים — דבר שהמצרים הפכוהו לעקרון מקודש. (המצרים חוששים שהפי רדה בין הצבאות, בלי הסדר כולל, ינציח את הכיבוש הישראלי בכל שטח סיני. חשש זה הוא מוצדק למדי.)

על רקע זה מתנהלים עתה מאחורי הקדעים מגעים קדחתניים. ניכסון רוצה בפגישת הצדדים עם מתווך אמריקאי ("ועידת בית מלון", בנוסף ועידת רודוס של 1949), שבסופה יושג הסדר חלקי כלשהו.

את ההסדר הזה רוצה ניכסון לשים על כף המאזניים של יום הבחירות, בנובמבר 1972. כדי להוכיח שהשיג הישג גדול במיזמה התיכון, הסדר כזה, שיקבל את הגושפנקה של ממשלת ישראל, ימנע את ניצול הקולות היהודיים נגדו, ויחזק את תדמיתו כאיש המסוגל להביא שלום. נראה שממשלת ישראל מוכנה לשתף פעולה בכיוון זה, תמורת הרבה נשק וכסף, מתוך הנחה נכונה כי אין בכך כימעט שום תוויה של ממשל קראת נסיגה מן השטחים המוחזקים. השאלה היא: אם יספיק הרבר לאנואר, סאדאאת כדי להחזיק מעמד עוד שנה, או שהתפיסה והאמונה של הנוער המצרי יעמיד את ישראל במצב חדש לגמרי, והמור סי כמה.

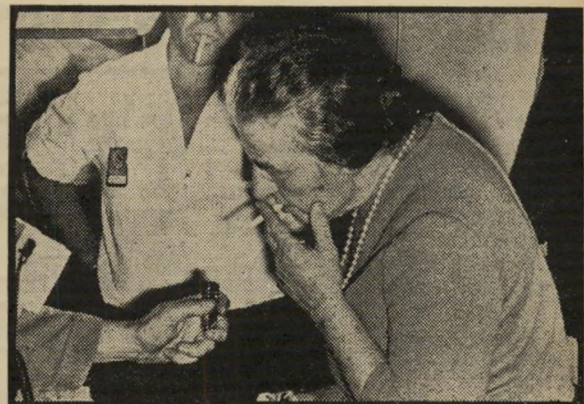
ה פגנות הסטודנטים במצרים ומאבק הפרופסורים בישראל הם, למראית עין, דבר והיפוכו. הסטודנטים המצריים, שהפגינו נגד אנוואר אל-סאדאאת, רוצים, כך נדמה, במלחמה. הפרופסורים הישראליים, ששלחו את מיכתבם המפורסם לגולי דה מאיר, רוצים בשלום.

אך שוני זה היה רק למראית עין. את שתי התנועות איחדה הרגשה משותפת: ההרגשה ששום דבר אינו זו, שהכל קפוא, ששום בעייה אינה באה על פתרונה.

שתי התנועות אמרו, כלשון מיכתב הפרופסורים, שממשלו-תיהן, "לא מיצו" את אפשרויות הפיתרון. התנועה של שני המנהיגים היתה הפוכה, אל-סאדאאת הזמין אליו את הסטודנטים, נאם בפניהם, הסביר להם את מדיניותו. גולדה דחתה את הפרופסורים, העליבה אותם, נתנה דחיפה למסע הסתה נגדם.

על גחלים בוטרים

מה רצו הסטודנטים באמת? בעיקרו של דבר, הגיבו על חוסר-ההכרעה של שנת-ההכרעה. אל-סאדאאת הבטיח פעמים רבות, בשנה שעברה, שעד סוף 1971 יחליט סופית אם לעשות שלום או לאסור מלחמה. עמדתו המוצהרת היתה זו: אנחנו צריכים לשחרר את כל השטחים שכבשה ישראל. אנו מעדיפים להשיג זאת בדרך של הסדר מדיני. אם גינע למסקנה שאין אפשרות של הסדר מדיני,

גולדה
! אר

מפני שישראל אינה מוכנה לוותר על כל השטחים, ומפני שאין האמריקאים מוכנים לחוץ עליה די הצורך, נצא למלחמה. את המיכום — אם יש סיכוי להסדר, אם אין — נערוך לפני סוף 1971.

הסטודנטים קיבלו קו זה. אולם כשעברה סוף השנה, התמרדו. כי ההסדר המדיני לא בא, ואף לא הסתמן באופק. ישראל נשארה נוקשה, ואמריקה לא לחצה. גם עזרת ברית-המועצות בזירה המדינית איכזבה.

באותה שעה לא פתח אל-סאדאאת בפעולה צבאית. בקיצור: הסיסמות נשארו סיסמות, הממשלה לא עמדה בהבטחתה. על כן הכריזו הסטודנטים: אויאו. או שתשיגו הסדר, או שתפתחו במלחמה.

מי יבוא במקומו?

תנועה כולדה מגלה את נקודת-התורפה של המיטטר המצרי. היא יכולה לדחות את ההכרעה עוד קצת, באמתלה זו או אחרת. היא יכולה לדכא התמרדות רגעית, בעזרת הצבא (שלא היה, הפעם, צורך להפעילו). אולם היא לא תוכל לדחות את הקץ בלי גבול.

שום ממשלה מצרית לא תוכל להשלים עם המי שבת הכיבוש הנצח. במקומה או כמאוחר תאלץ הממשלה המצרית לתוח במלחמה, אפילו תהיה חפרתי-סיכוי, מתוך תקווה שהמלחמה תביא להתעריבות המעצמות ולחיסול הכיבוש.

אם אל-סאדאאת לא יביא הסדר, ולא יפתח במלחמה — נוא יפול.

כך הוא טען כל העת, בשיחות חשאיות, באוזני הסובייטים האמריקאים. הפגנת הסטודנטים באה לו, במידה מסוימת, כתמי: זה עקיפה — כי היא הוכיחה לעולם כולו שלא היה זה איום-זרק, אלא הערכת-מצב נכונה. השאלה: אם יפול אל-סאדאאת, מה יבוא במקומו?

החשבון האמריקאי

יתכן כי אנשי סוכנות-הביון המרכזית של ארצות-הברית סבורים שאחרי אל-סאדאאת תבוא ממשלה ימנית פרו-אמריקאית. אם כן, תמשך אמריקה בקו הנוכחי, תימנע מלחץ של נמש על ישראל, עד שיפול אל-סאדאאת. ואז, אם אמנם תקום ממשלה פרו-ימנית, למשל, בהשראת זאחים המוסלמיים, ייפתח לחץ כביר על ישראל, כדי שנו תיתן ממשלה הפרו-אמריקאית את אשר לא נתנה לפרו-סובייטית.

במדינה

יחסים מרחביים

סטירה נוספת

ליד מושטת לשלום

היה זה צעד היסטורי: במילים כמעט מפורשות, הציע המלך חוסיין לעשות שלום עם ישראל.

מהצד הישראלי, נענה צעד זה במחול היסטורי: התגובות נעו בין דממה מוחלטת לקרירות מדכאה.

קשה היה, השבוע, שלא לחזור ולהתייחס פעל מאומץ ליבו של המלך הקטן. בראיון שהעניק לעיתונאית יהודיה, השמיע חרי סיין דברים גועזים, שאף מנהיג ערבי אחר לא העז להעלותם על בל שפתיו. לאחר ש' כבר שחט, לפני זמן מה, את אחת הפרות הקדושות ביותר של העולם הערבי, בהכריוו, כי לא ישתתף ב' מלחמה נגד ישר' אל — התקדם עתה צעד נוסף.

יוסף 'אנו

אריסטוקרטים. האשה שבפניה הש' מיע חוסיין את דבריו היתה עדה לוצ'אנו, המוכרת ל-

קוראי מעריב, כסופרת העיתון ברומא. שמה האמיתי של עדה — שהיא כתבת של מספר עיתונים איטלקיים ידועי שם — הוא טוליה צ'בי. בעלה — יהודי גם הוא — הוא מגדולי הארכיטקטים ברומא, ומוסיע, בליוויית אשתו האריסטוקרטית, כמעט בכל אירועי החברה הגבוהה בעיר. אולם למ' רות שמסיבות של נוחיות מקצועית מס' תירה טוליה את שמה היהודי מאחורי שם ספרותי, אין היא ובעלה מתכחשים ליהודי תם. ספק אם חוסיין יכול היה למצוא שליח מתאים יותר להעברת דבריו לעבר ישראל.

יריד מעבר לגבול. העובדה שדברים אלה נפלו על אוון אטומה, לא היתה באש' מת הוורות, אלא באשמת הנמען.

הגיזן — ברור שאי-אפשר היה למצוא בתגובה הישראלית: כל אימת שהסלסטי-נאים ביקשו לעצמם שמץ עצמאות, התי גלתה ממשלת-ישראל כפרו-אשמיית מובי הקת, טענה בלהט כי עתידנו קשור ב' חוסיין, ולא ייתכן לפגוע בו. בחיסול המ' חבלים, שיתפה ישראל פעולה באופן הדוק עם חוסיין. כאשר איימה סוריה על המ' לך, הוריימה ישראל כוחות לגבול, על-מנת להרתיע את הסורים מהתלהבות יתר. וגנה, כאשר המנהיג הערבי הידיוותי ביותר השמיע את ההצעה מרחיקת-הלכת ביותר לשלום — דחתה אותו ישראל.

הסיבה היתה טמונה בפרט קטן — ה' תנאי המוקדם אותו ביקש חוסיין: שישי ראל תתחייב לחזור לגבולה הקודם. אמר גם אף בדרישתו זו הסכים לתיקוני גבור לות, אך עקרונתית הוא לא הסכים לוותר על השטחים, ולא על ירושלים.

לממשלת-ישראל, תנאים אלה היוו מיכ' שול בליעבור בדרך לשלום.

חתיכת ירושלים. בין היתר, אמר חוסיין את הדברים הבאים:

- סירב לשלול את פעילותם של מני היגי הגדה הפועלים למען בחירות עירוני ניות, ושלל בפירוש את כינויים כבוגדים.
- חזר ואישר, כי לא ייצא למלחמה בישראל.

- בתשובה לשאלה אם יסכים למו"מ ישר עם ישראל, התנסח, כי "שאיפתה של ירדו לכונן בסיס למו"מ עם ישראל צורה שהיא".

- אישר את הסכים
- הסכים
- בה' שלום, בה' עתיקה